

Trakasseri- barometern 2024

Rapport särskilt framtagen för
Industriarbetsgivarnas branscher

Anton Wallin
Sonja von Lochow

September 2024

Rapportens struktur

1. Trakasseribarometern
– syfte och metod
2. Definition av
Industriarbetsgivarna
målgrupp
3. De som utsätts för
sexuella trakasserier
4. Attitydkoll: Är detta
sexuella trakasserier?
5. Kränkningar och
illabehandling
6. Förövare och åskådare

Trakasseribarometern 2024, den fjärde rapporten

Metod, urval och mätperiod

18–65 år

Den yrkesarbetande
allmänheten i Sverige

6 943

Genomförda
onlineintervjuer

Om undersökningen

Verian har samlat in onlinesvar från allmänheten, 18-65 år, via den slumpmässigt rekryterade Sifopanelen mellan 26 april och 20 maj 2024.

Resultatet har vägts i efterhand på kön, ålder och region för att spegla den yrkesarbetande allmänheten.

Antalet svar för respektive fråga står längst ner på respektive bild.

Rapporten redovisar skalfrågor som en sammanslagning av de positiva (4-5 alt. 3-4) respektive de negativa (1-2) andelarna, om inget annat anges.

Kontakta gärna mig om Trakasseribarometern

Anton Wallin

Projektledare

Telefon: +46 76 536 21 18

E-mail: anton.wallin@veriangroup.com

Syfte

Trakasseribarometern syftar till att med gemensamma resurser samla, skapa och sprida kunskap om förekomsten av trakasserier.

Det är ett viktigt arbete för att förstå graden av utsatthet, när trakasserier sker, vem som blir utsatt, av vem, hur det hanteras och vilket stöd anställda och chefer behöver.

Insikterna från arbetet utgör ett konstruktivt underlag som ligger till grund för förändring och förbättring, för hela samhället.

Styrkan i samverkan

2018 tog Verian initiativ till den första Trakasseribarometern i samverkan med några av Sveriges främsta forskare på området. Detta är den fjärde rapporten med följande deltagare (i bokstavsordning):

- Handels
- IF Metall
- Industriarbetsgivarna
- Kommunal
- LO
- Unionen
- Verian

Samt forskarna

- Fredrik Bondestam, Föreståndare Nationella sekretariatet för genusforskning, Göteborgs universitet
- Susanna Toivanen, professor i sociologi, Mälardalens universitet

Industriarbetsgivarnas branscher: Där män är i majoritet

Trakasseribarometern 2024, den fjärde rapporten

272

Antal intervjuer med anställda inom industrin

15%

Av de intervjuade har en chefsroll

76 %

Av de intervjuade är män

Fokus: Industriarbetsgivarnas branscher

Industriarbetsgivarna är arbetsgivarorganisationen för stål-, metall-, gruv-, massa-, pappers-, sågverks-, byggnadsämnesindustrin samt svetsmekanisk industri. Organisationen har drygt 1 000 medlemsföretag med cirka 90 000 anställda.

Totalt utgör alla som arbetar inom industrin runt 10 procent av den yrkesarebetande allmänheten. Den här partsrapporten redovisar resultat ur Trakasseribarometern 2024 med fokus på denna målgrupp.

I rapporten redovisar vi de generella mönstren för industrianställda och jämför dem med den yrkesverksamma allmänheten i stort.

Trakasseribarometern är en gemensam satsning från akademien, näringsliv och organisationer för att skapa kunskap för ett tryggt och inkluderande arbetsliv.

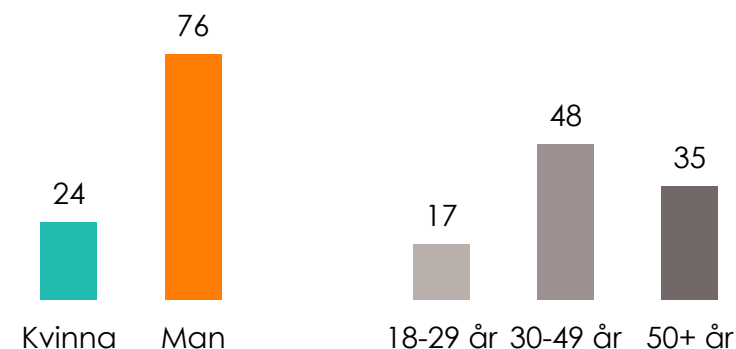
Här finns [den fullständiga rapporten](#) av Trakasseribarometern 2024.

Definition av målgruppen i undersökningen

Samtliga har svarat att de arbetar inom följande industrigrenar: gruv, stål och metall, massa och papper, sågverk, byggnadsämne, buteljglas eller svetsmekanisk (inklusive svetsmekanisk verkstad).

I rapporten refererar vi till denna grupp som "Industriarbetsgivarnas branscher" eller "inom basindustrin".

Målgruppen i siffror (%)

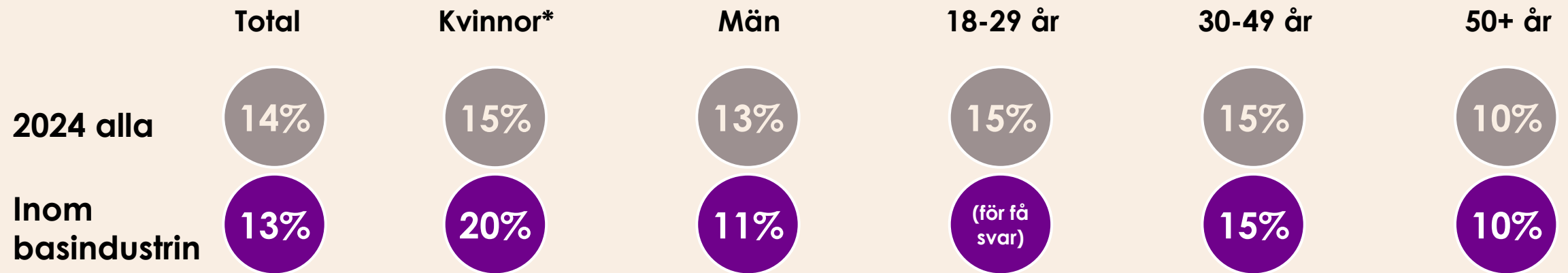

De som utsatts för sexuella trakasserier

Var sjunde yrkesarbetande har utsatts för sexuella trakasserier under de senaste 12 månaderna. Andelen är inte densamma när vi tittar på olika undergrupper, som unga, visstidsanställda eller de med utländsk härkomst.

Samma utsatthet för sexuella trakasserier inom industrin

Fördjupning industrianställda: Utsatt för trakasserier senaste 12 månaderna

Industrianställda är lika utsatta för trakasserier som totalen.

Var femte kvinna har utsatts för ett grovt oönskat beteende eller sexuella trakasserier. Det är fem procentenheter högre än totalen, men skillnaden är inte statistiskt signifikant. *Det är en mycket liten grupp som är industrianställda kvinnor, resultatet bör därför tolkas med försiktighet.

Dessa löper större risk att utsättas för sexuella trakasserier

Riskgrupper på totalnivå

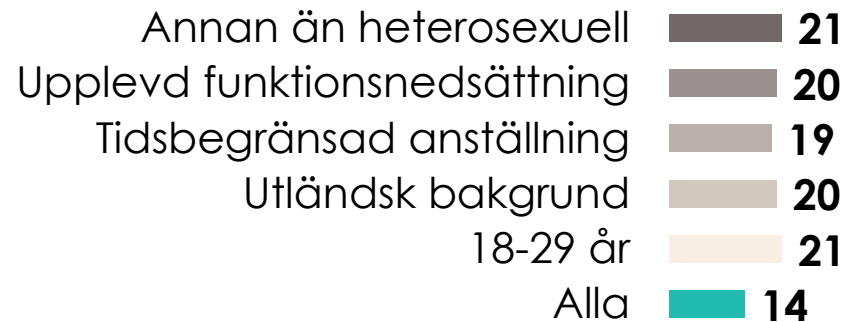
En av fem ...

- som är mellan 18-29 år
- som har utländsk bakgrund
- som har tidsbegränsad anställning
- som har en upplevd funktionsnedsättning
- som är HBTQIA+, annan än heterosexuell

... har utsatts för sexuella trakasserier de senaste 12 månaderna.

Andel som uppger att de blivit utsatta för sexuella trakasserier explicit och/eller något som kan betraktas som sexuella trakasserier i en arbetsituation under de senaste 12 månaderna

Andelar i %

Bas alla: 6731 intervjuer

Definition: Utsatt för sexuella trakasserier

Resultat på totalnivå

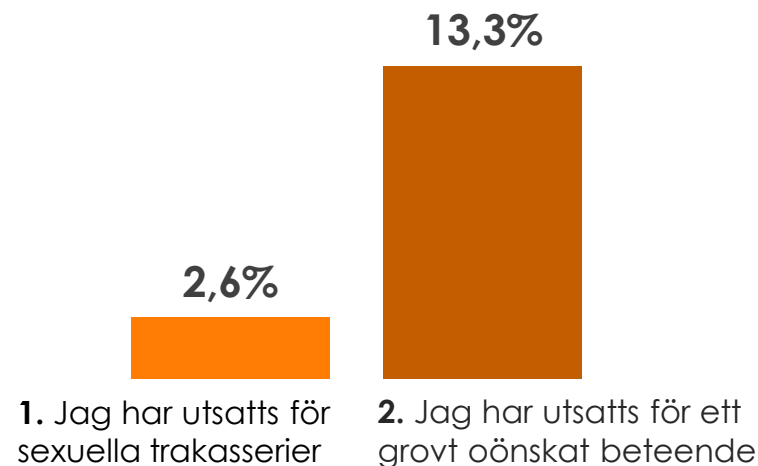
Vi baserar nyckeltalet utsatthet för sexuella trakasserier på svaren från dessa två frågor:

1. De som **blivit utsatta för sexuella trakasserier och känt igen det som sådant**.
2. De som **utsatts för något av de grova oönskade beteenden men inte känt igen det som sexuella trakasserier** (listas här till höger).

De som har utsatts för både 1 och 2 ovan räknas givetvis bara en gång.

Detta gör vi för att förstå graden av utsatthet till fullo. Om vi enbart nöjt oss med svaren från dem som själva identifierat att de faktiskt utsatt för sexuella trakasserier, skulle bilden av nuläget skeva.

Totalt har var sjunde, 14%, utsatts för sexuella trakasserier de senaste 12 månaderna

Grova oönskade beteenden

- Ovälkomen **beröring av sexuell art** som upplevts kränkande
- Trots att du redan har **sagt nej, fått upprepade förslag om att träffas** på ett sätt som inte upplevts vara av ren vänskaplighet
- **Olämpliga närmanden** av kollega i sociala nätverk såsom **chattar och Facebook**
- **Ovälkomna mejl eller sms** från kollega av sexuell art som upplevts stötande
- Någon som, på ett sätt som du upplevt sexuellt stötande, **visat delar av sin kropp** för dig
- **Sexuella inviter för att du ska få fördelar** i ditt arbete
- Någon som **försökt tvinga till sig en sexuell handling** med dig
- Någon som försökt tvinga till sig en sexuell handling med dig **när du endera sovit eller varit påverkad** av alkohol/droger
- Någon som **tvingat till sig en sexuell handling** med dig
- Någon som **visar bilder av sexuell natur** på ett sätt som varit oönskat

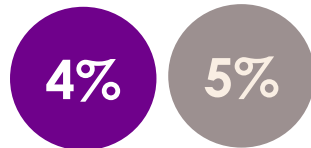
Grova oönskade beteenden som är sexuella trakasserier

Jämförelse Industriarbetsgivarnas branscher med totalen

Basindustrin 2024 alla

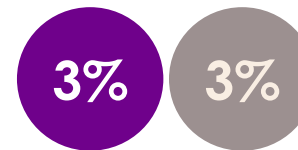
Ovälkommen beröring av sexuell art som upplevts kränkande

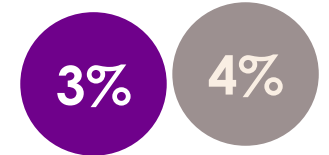
Trots att du redan har **sagt nej, fått upprepade förslag om att träffas** på ett sätt som inte upplevts vara av ren vänskaplighet

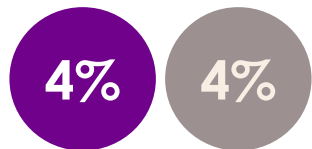
Olämpliga närmanden av kollega/-or i sociala nätverk såsom chattar och Facebook

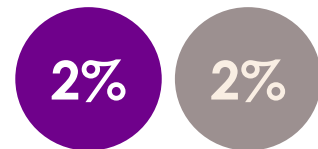
Ovälkomna mejl/sms från kollega/-or av sexuell art som upplevts stötande

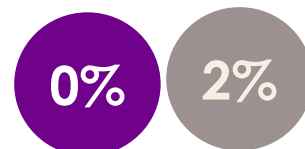
Någon som, på ett sätt som **du upplevt sexuellt stötande, visat delar av sin kropp** för dig

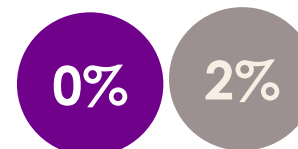
Någon som **visar bilder av sexuell natur** på ett sätt som varit oönskat

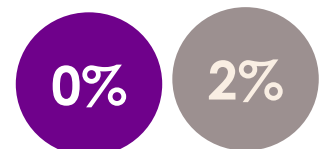
Sexuella inviter för att du ska få fördelar i ditt arbete

Någon som **försökt tvinga till sig en sexuell handling** med dig

Någon som **försökt tvinga till sig en sexuell handling med dig när du endera sovit eller varit påverkad** av alkohol eller droger

Någon som **tvingat till sig en sexuell handling** med dig

Har du de senaste 12 månaderna i och kring din arbetssituation varit med om något av följande och, om så är fallet, hur ofta ...?

Är detta sexuella trakasserier?

Sexuella trakasserier som attitydfråga. Vad tycker den yrkesarbetande allmänheten är okej att säga och göra, även det inte uppskattas av den som står i fokus för uppmärksamheten?

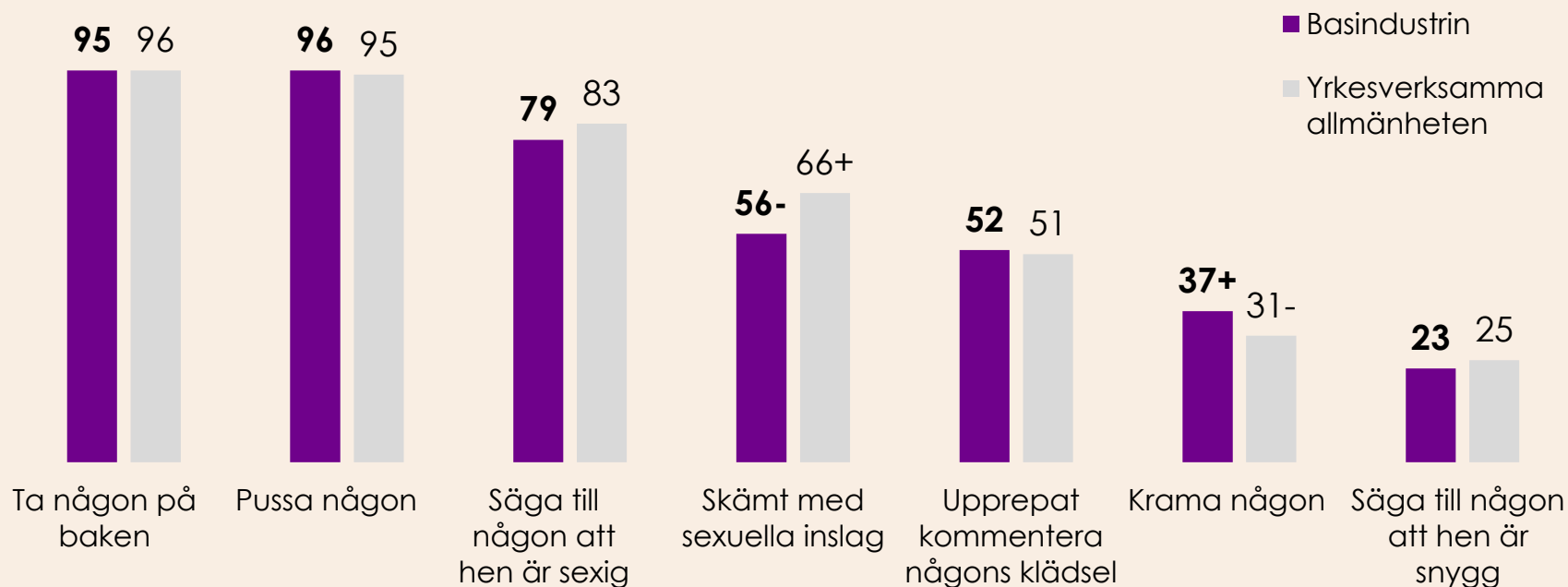
Attityder: Är detta sexuella trakasserier, tycker du?

Fördjupning för Industriarbetsgivarnas branscher

Ja, det här är sexuella trakasserier, tycker jag

Anser du att följande ageranden är att betrakta som sexuella trakasserier, om det inte är säkert att det är uppskattat?

Andel i procent

Bas: 6684 intervjuer, De som har haft en anställning under de senaste 12 månaderna. Svarsalternativ: Ja, Nej, Vet ej/Vill ej uppge. Siffror markerade med plus eller minus visar en statistiskt säkerställd skillnad mot referensgruppen.

Attityderna har förändrats.

Sedan den första Trakasseribarometern 2018 har den yrkesarbetande allmänhetens medvetenhet ökat om att vissa beteenden kan uppfattas som kränkande. Allt fler tycker nu det är att betrakta som sexuella trakasserier att krama någon, säga till någon att hen är snygg, sexig eller upprepat kommentera någons klädsel, om man inte säkert vet att det är uppskattat.

Skillnaden mellan kvinnors och mäns

attityder är som störst vid skämt med sexuella inslag och att säga till någon att hen är sexig.

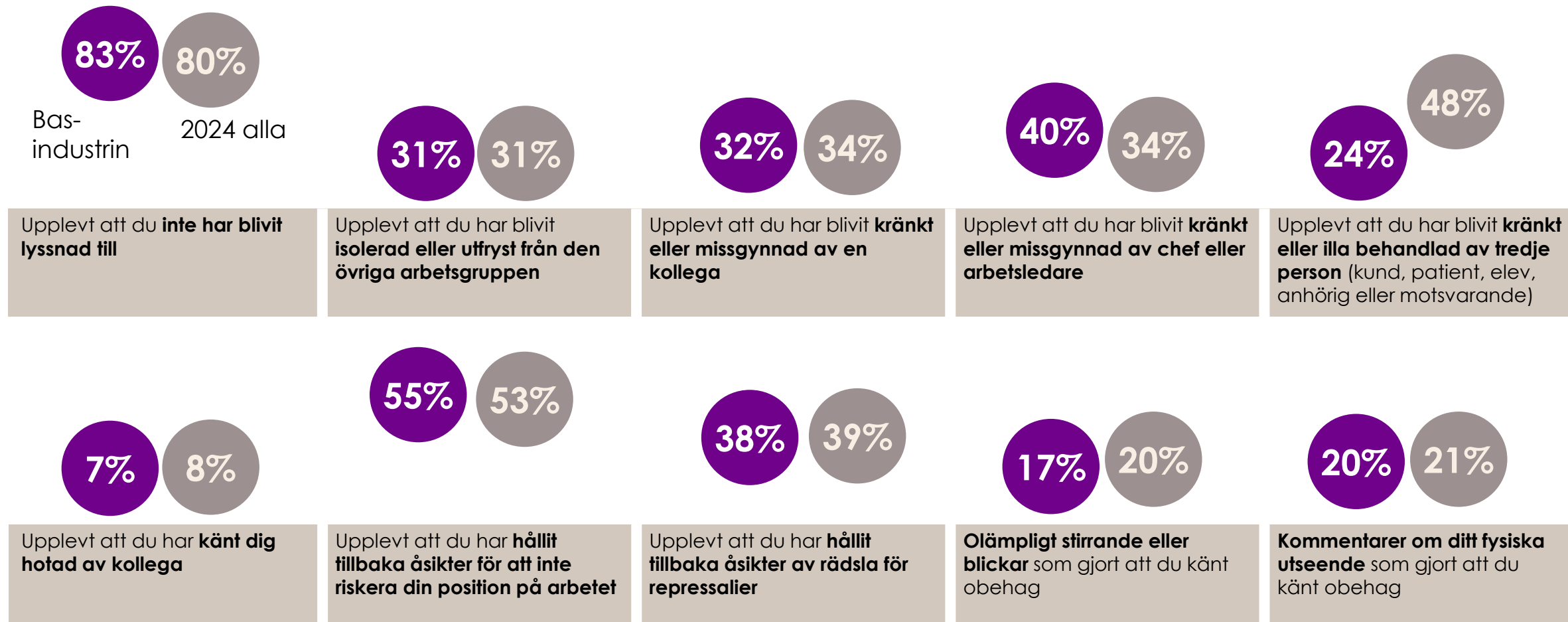
Eftersom basindustrin bemannas övervägande av män, blir det påtagligt att **skämt med sexuella inslag i lägre grad anses vara sexuella trakasserier**. Attityden mot oönskade kramar är däremot mer negativ inom basindustrin.

Kränkningar och illabehandling

En arbetsplats där chefer och kollegor uppmärksammar och hanterar illabehandling kränkningar generellt, förebygger också sexuella trakasserier. Där de anställda tillåts reagera på missförhållanden, har tystnadskulturen ingen plats.

Kränkningar och illabehandling

Jämförelse Industriarbetsgivarnas branscher med totalen

Andel som under de senaste 12 månaderna i och kring arbetssituationen varit med om något av följande. Summering

Kränkningar och illabehandling inom basindustrin

Fördjupning för Industriarbetsgivarnas branscher

40%

inom basindustrin har blivit
kränkt eller missgynnad av
chef eller arbetsledare
(totalt 34%)

Den som utsätter någon för kränkningar, illabehandling eller trakasserier är oftast en kollega men i vissa branscher är också tredje person en förekommande förövare.

Bland de anställda inom basindustrin gör vi två noteringar:

1. Fler har blivit kränkta eller missgynnade av en chef eller arbetsledare (40% jämfört med 34% i den yrkesverksamma befolkningen).
2. Färre har blivit kränkta eller illa behandlade av tredje person, som leverantör eller kund (24% jämfört med 48%).

Det är en mycket liten grupp som är kvinnor inom basindustrin. Bilden de ger är den av en mer otrygg arbetsvardag. Här behövs dock varsamhet i tolkningen av resultaten, eftersom underlaget är litet. Vi väljer ändå att återge resultatet som en indikation.

- 9 av 10 kvinnor har inte blivit lyssnade till (92%, män 80%)
- Varannan kvinna har blivit isolerad eller utfryst av arbetsgruppen (49%, män 26%) och lika många har blivit kränkta eller missgynnade av en kollega (47%, män 27%)
- Kränkningen eller missgynnandet kommer från chef eller arbetsledare för 6 av 10 (57%, män 34%) och från tredje person för 4 av 10 (38%, män 20%)
- Kvinnorna har också upplevt olämpligt stirrande (37%, män 11%) och kommentarer om sitt fysiska utseende som har väckt obehag (42%, män 14%) i högre grad.
- För att inte riskera sin position har 2 av 3 kvinnor hållit tillbaka sina åsikter (66%, män 50%)

Förövare och åskådare

Svaren i Trakasseribarometern vittnar om att det finns många förövare och sannolikt ännu fler vittnen till de trakasserier, kränkningar och den illabehandling som sker i det svenska arbetslivet. Vilka är de?

Åskådarna är många – 1 av 10 känner till en utsatt kollega

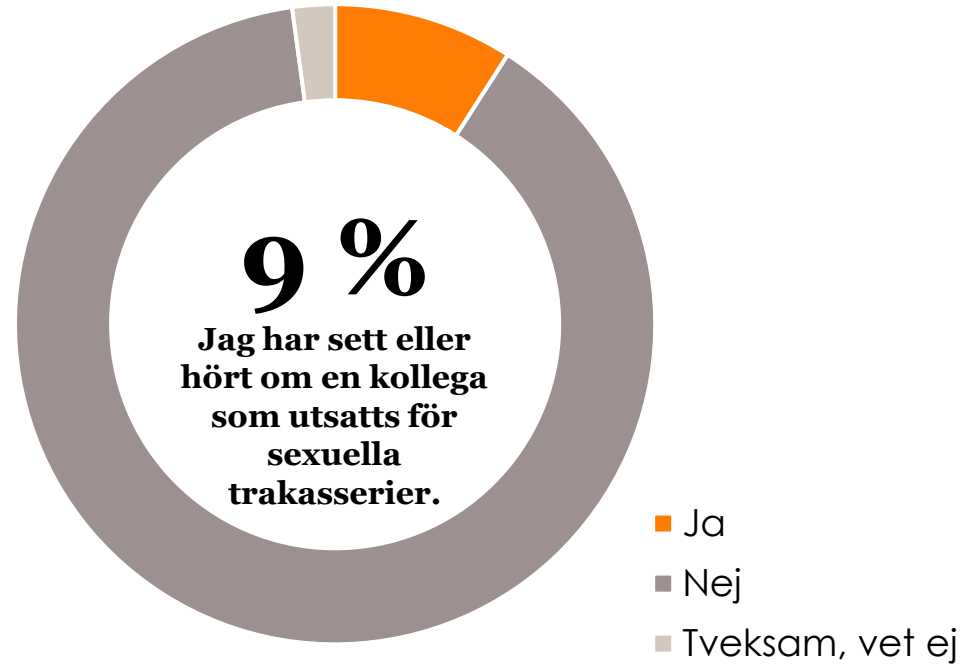
Resultat på totalnivå

En av tio

... har sett eller hört om en kollega som utsatts.

Det är nästan fyra gånger så många som faktiskt svarat ja på den direkta frågan om de utsatts för sexuella trakasserier.

Har du under de senaste 12 månaderna någon gång sett eller hört att någon kollega till dig utsatts för sexuella trakasserier i eller kring sin arbetsituation?
Andelar i %

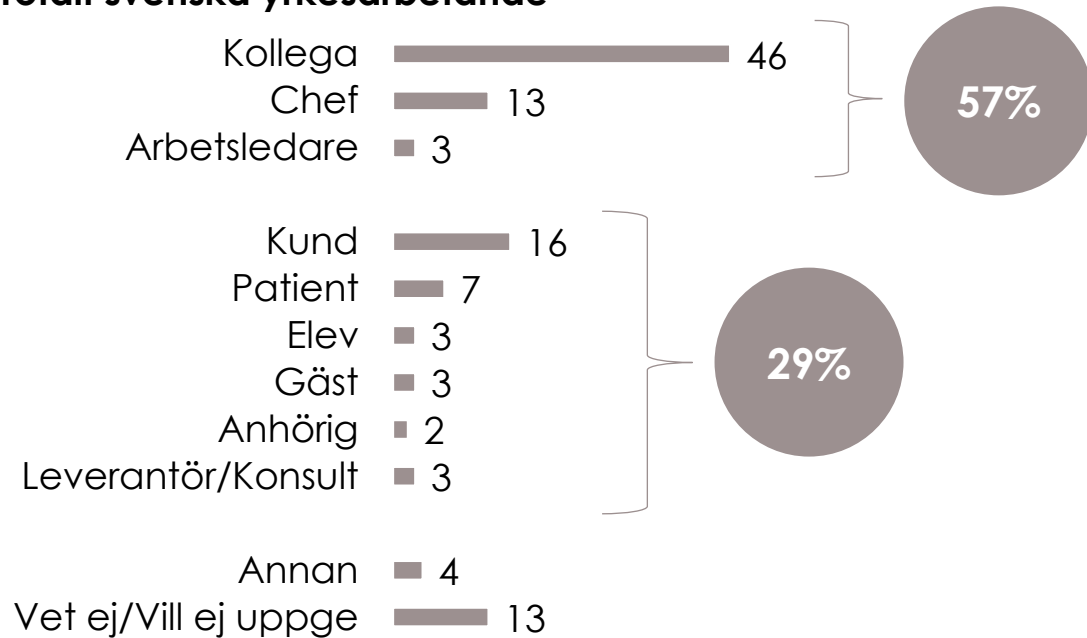
Bas: 6684 intervjuer, De som har haft en anställning under de senaste 12 månaderna.

6 av 10 utsätts av en kollega, chef eller arbetsledare

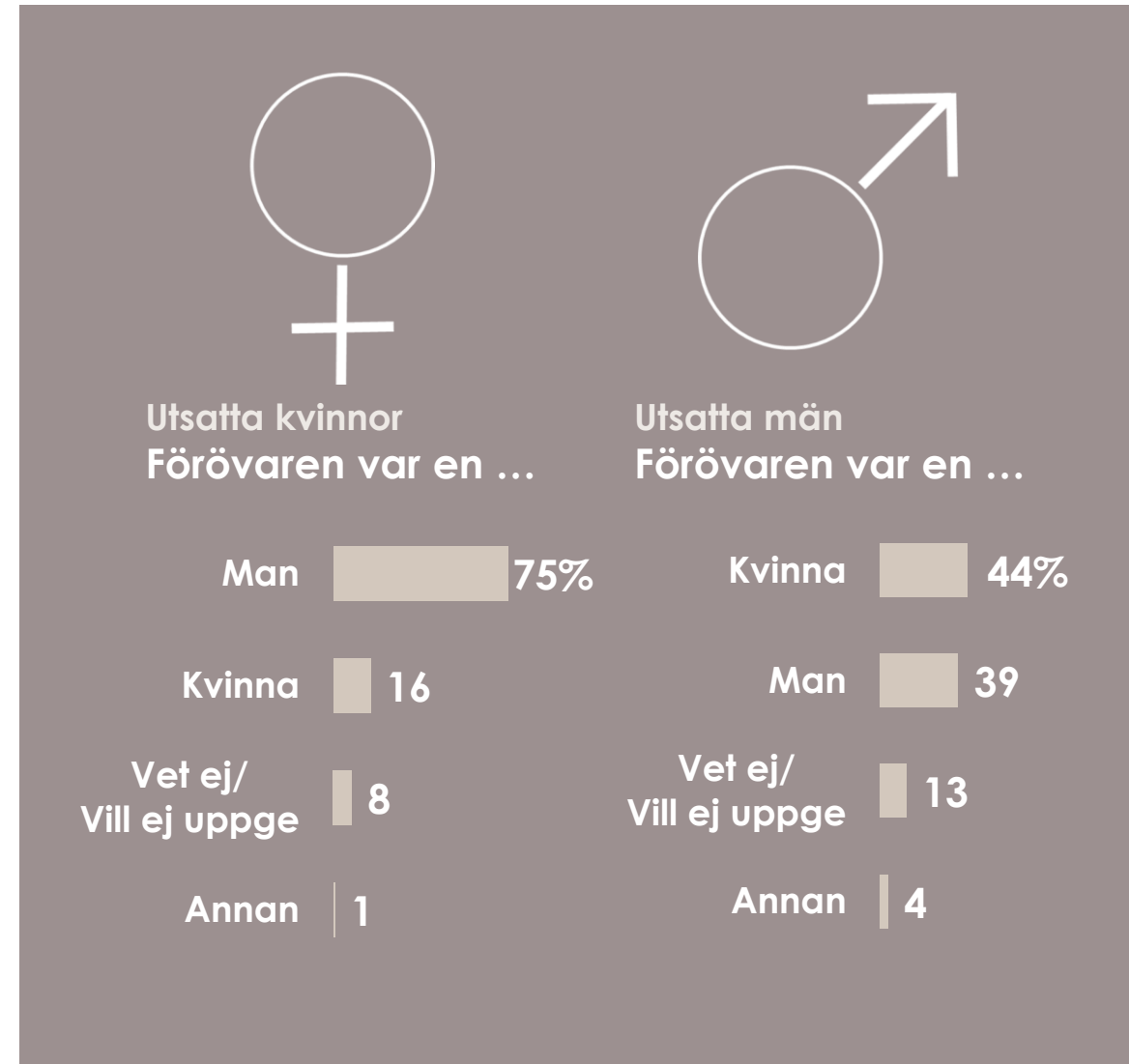
Resultat på totalnivå

Vem eller vilka utsatte dig? Flera val möjliga, därför blir summan av andelarna inte 100. Klamrar och bubblor redovisar andel utsatta från arbetskamrat eller tredje person

Totalt svenska yrkesarbetande

Bas: 1311 intervjuer, De som svarat att de blivit utsatt sexuella trakasserier, grova oönskade beteenden eller diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna under senaste 12 månaderna.

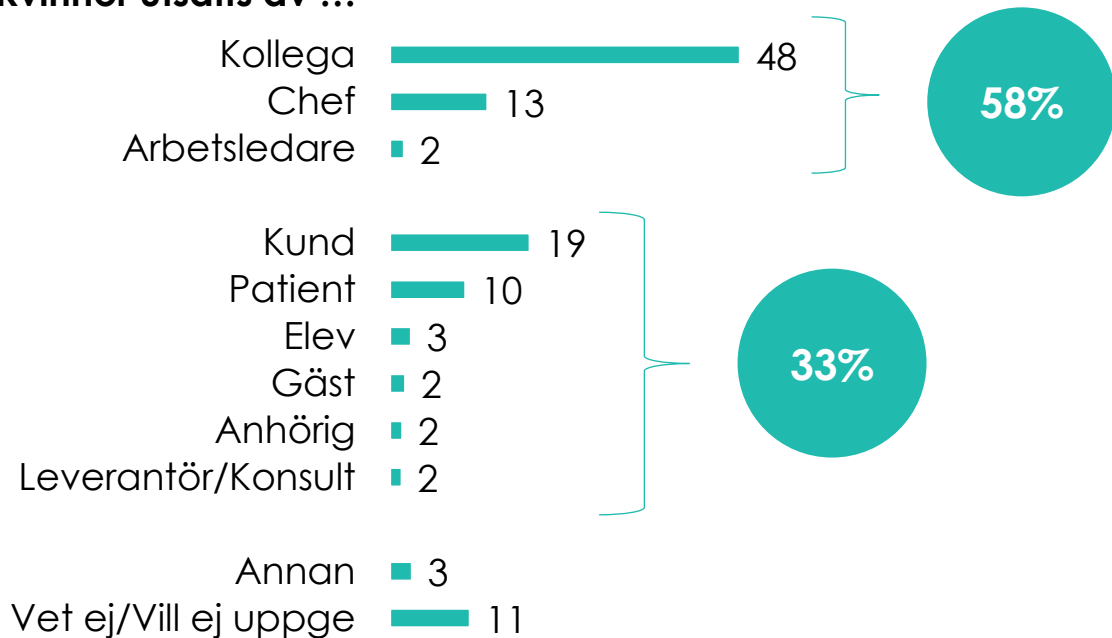

Kvinnor trakasseras eller diskrimineras oftare av tredje person

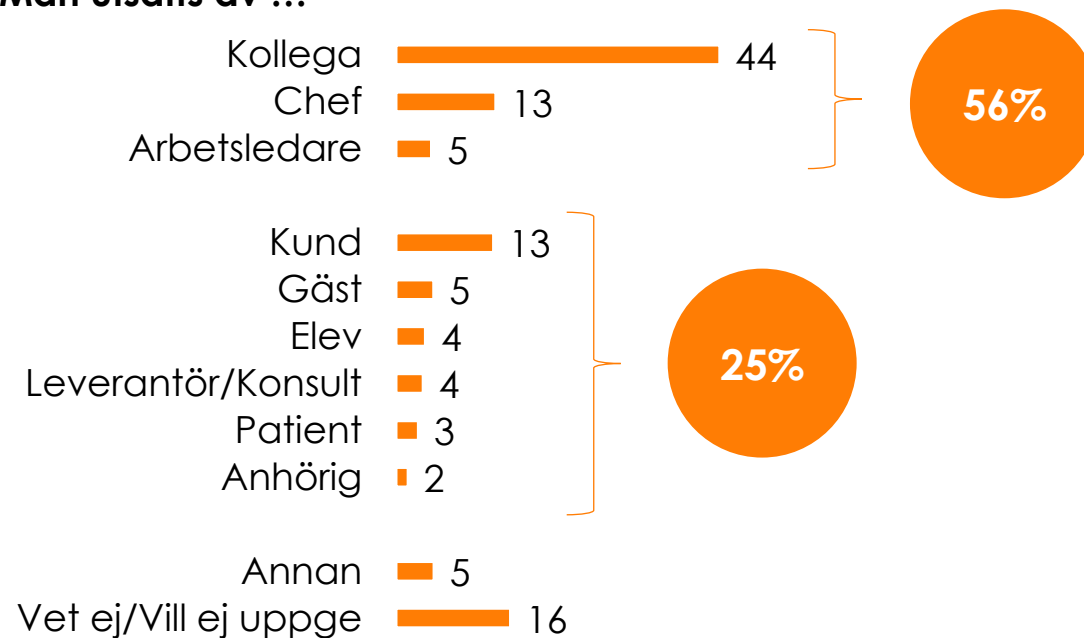
Resultat på totalnivå

Vem eller vilka utsatte dig? Flera val möjliga. Andelar i %
Klamrar och bubblor redovisar andel utsatta från arbetskamrat eller tredje person

Kvinnor utsätts av ...

Män utsätts av ...

Bas män: 575 intervjuer, kvinnor: 736. De som svarat att de blivit utsatt sexuella trakasserier, grova oönskade beteenden eller diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna under senaste 12 månaderna

Bilden av chefen som aktör skevar – de utsatta berättar inte

Resultat på totalnivå

7 av 10

Sju av tio hyser förtroende för att ens närmaste chef skulle hantera situationen bra, om hen fick kännedom om fall av trakasserier eller sexuella trakasserier.

Det är en hög andel.

De yngsta, som också tillhör de mest utsatta, har dock lägst tillit.

Varannan väljer att inte berätta alls

Samtidigt som majoriteten hyser förtroende för chefen, väljer de utsatta i högst utsträckning att berätta för ingen eller för en kollega.

- **Bara 1 av 5 berättar för sin chef** att de utsatts för sexuella trakasserier, grova oönskade beteenden eller annan diskriminering.
- Ännu färre, **under 1 av 20 som utsatts, berättar för en fackligt förtroendevald.**

Varannan chef vidtog åtgärder

Bland dem som utsatts för sexuella trakasserier och även berättade för sin chef, arbetsledare eller HR vad som hänt, **upplever bara varannan att arbetsgivaren vidtog åtgärder efteråt.** Lika många var nöjda med hanteringen efteråt.

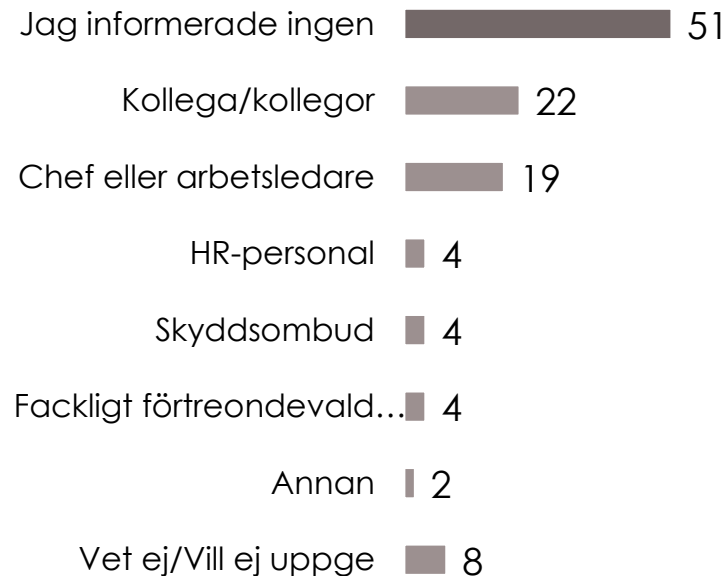
Hälften berättar inte för någon att de utsatts

Resultat på totalnivå

Informerade du någon/några av följande om detta?

Andelar i %

Totalt: Vem fick veta om det som skett?

Bas total: 1311 intervjuer, Har blivit utsatt för sexuella trakasserier, grova oönskade beteenden eller diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna under senaste 12 månaderna

Varannan berättar inte för någon att de utsatts för trakasserier på jobbet.

Var tionde svarar på en direkt fråga att de sett eller hört om en kollega som utsatts för sexuella trakasserier.

Om målet är en trygg arbetsmiljö måste tystnadskulturen brytas. Den omfattar inte bara den som utsätts, utan också de kollegor och chefer som faktiskt uppmärksammar trakasserier men inte agerar.

Tystnaden blir ett gömställe för förövaren.

Varannan arbetsgivare förebygger tredje persons trakasserier

1 av 3 tycker att arbetsgivaren tar ansvar för att förebygga även utanför arbetstid

I vilken grad anser du att din arbetsgivare tar ansvar för att förebygga trakasserier som sker bland din personal, med koppling till arbetet, i följande situationer?

Min arbetsgivare tar ansvar för att förebygga trakasserier kopplade till dessa situationer

48%*

Medarbetare utsätts av tredje person (kund, leverantör, patient, elev, allmänhet)

46%

Medarbetare utsätts utanför den fysiska arbetsplatsen

34%*

Medarbetare utsätts utanför arbetstid

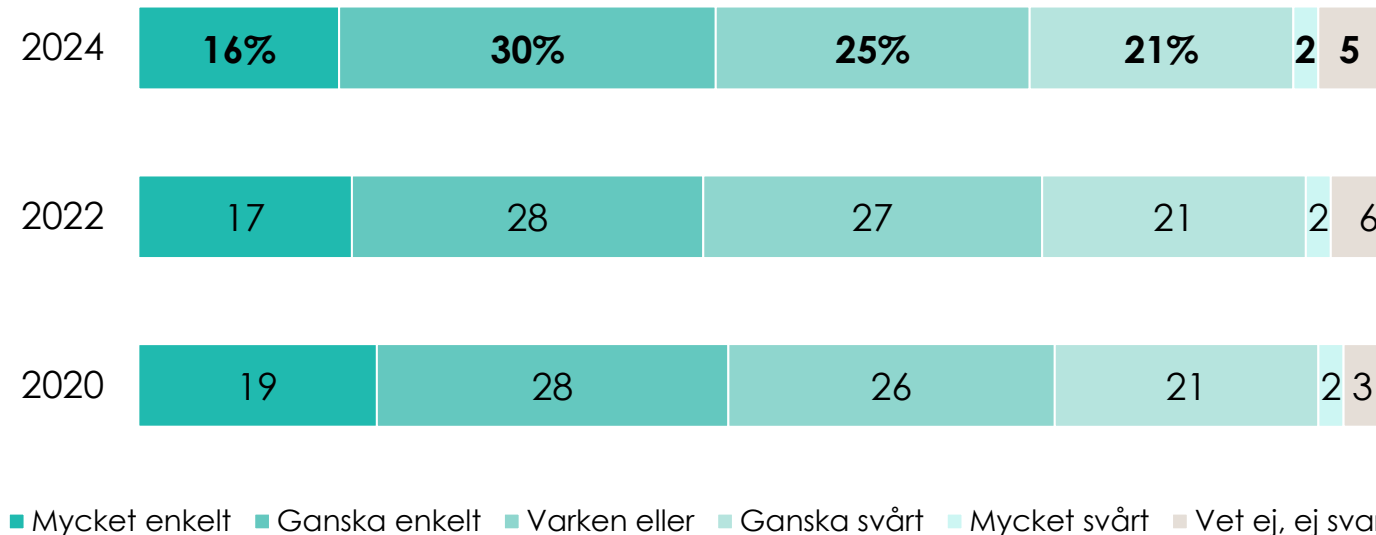
■ 1 Inte alls ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 Helt och hållet ■ Vet ej/Vill ej uppge

Bas: 6684 intervjuer. Andelar i %. * Avrundning gör att summeringen av 4+5 framstår som skenbart felaktiga.

Var fjärde chef: Det är svårt att hantera trakasserier

Resultat på totalnivå

Hur enkelt eller svårt tycker du att frågor kring trakasserier och sexuella trakasserier är att hantera i din chefsroll?

Bas: 861 intervjuer, De som svarar att de har en chefsroll med personalansvar. Andelar i %
Till höger: Fritextsvar baserat på de som svarat ganska eller mycket svårt att hantera trakasserier och sexuella trakasserier i sin chefsroll.

Chefernas egna ord om vad som är svårast i hanteringen av trakasserier och sexuella trakasserier

"Det kan finnas olika uppfattning om vad som är okej och inte."

"När en utsatt person som pratat med mig inte vill att jag är öppen mot den anklagade om vad som hänt och vem som anser sig vara utsatt, men ändå förväntar sig ett tydligt agerande."

"När det är ord mot ord."

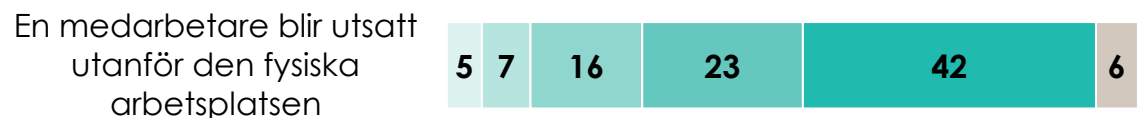
"Gränsdragning mellan uppsåt och icke."

Varannan chef: Mitt ansvar om medarbetare utsätts efter jobbet

Resultat på totalnivå

Jag är ansvarig att förebygga följande trakasserier

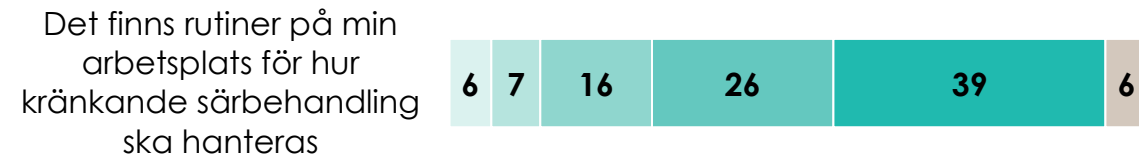
I vilken grad anser du att du är ansvarig att förebygga trakasserier som sker bland din personal, med koppling till arbetet, i följande situationer?

1 Instämmer inte alls 2 3 4

Min och arbetsplatsens förmåga att agera vid kränkningar

Hur väl instämmer du i följande om kränkande särbehandling?

5 Instämmer helt och hållet Vet ej/Vill ej uppge

Bas: 861 intervjuer, De som svarar att de har en chefsroll med personalansvar. Andelar i %

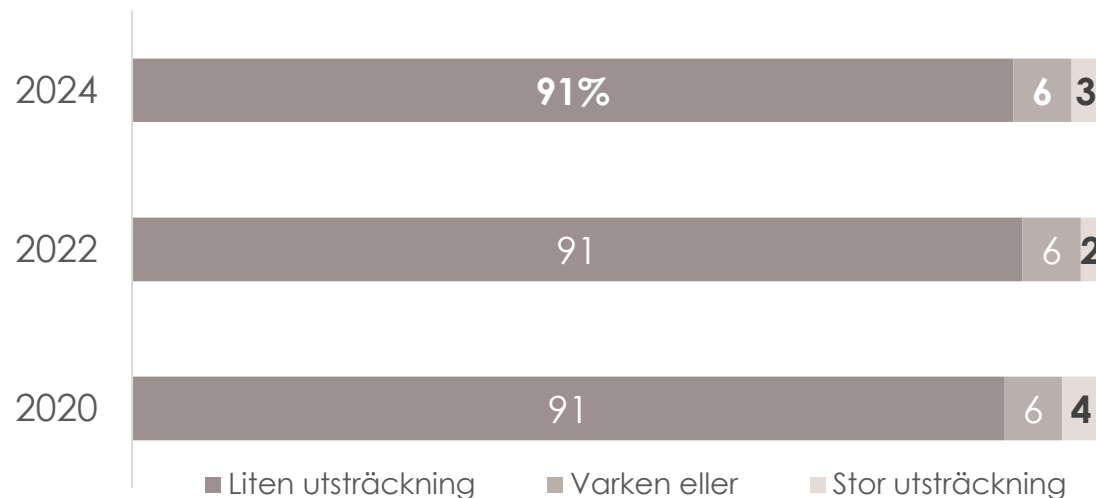
Inte hos oss! Inte i någon större utsträckning, säger 95 procent

Resultat på totalnivå:

Chefer bedömer i hur stor utsträckning trakasserier och sexuella dito är ett problem

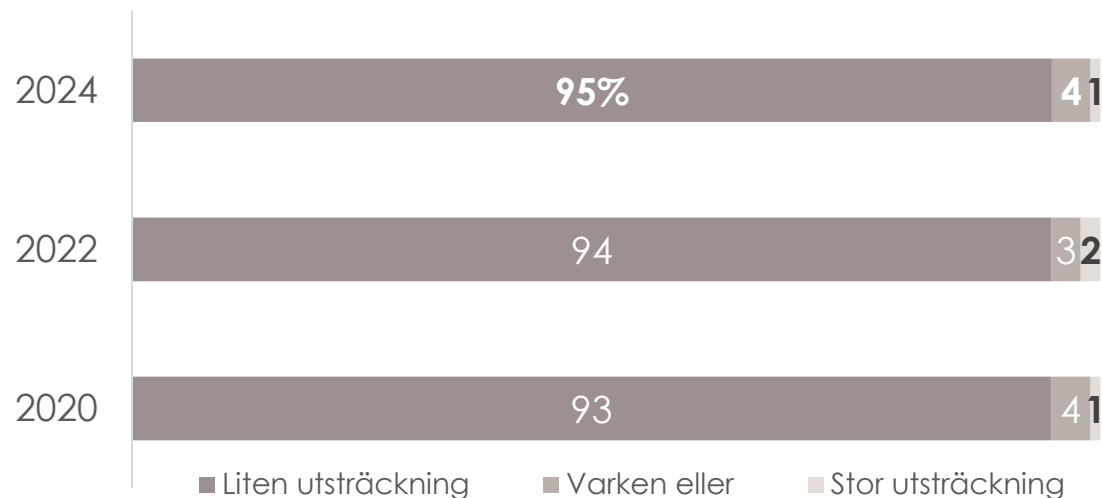
I liten utsträckning är trakasserier ett problem

I vilken utsträckning bedömer du att trakasserier är ett problem på din arbetsplats?
Trakasserier utifrån diskrimineringsgrunderna

I liten utsträckning är sexuella trakasserier ett problem

I vilken utsträckning bedömer du att sexuella trakasserier är ett problem på din arbetsplats?

Bas: 861 intervjuer, De som svarat att de har en chefsroll med personalansvar. Andelar i %. De två yttersta svarsalternativen har grupperats som Liten utsträckning (mycket eller ganska liten utsträckning) samt Stor utsträckning (mycket eller ganska stor utsträckning)

Detta är en del av Trakasseribarometern 2024

www.veriangroup.com/se

Den kompletta rapporten och de tre tidigare finns på vår sajt. Där finns också den finska och norska motsvarigheten, från 2023.

Powering decisions
that shape the world.

© 2024 Verian Group. All rights reserved. Please see www.veriangroup.com for further details.